

Stockholm 2015-02-12

Ge alla vanvårdade ersättning!

Sedan årsskiftet är det inte längre möjligt att söka ersättning för övergrepp och försummelser inom den sociala barnvården.

Det har inkommit 5 285 ansökningar till Ersättningsnämnden. Drygt 300 av dessa är personer som sökt en andra gång, så totalt handlar det om under 5 000 personer som sökt ersättning.

I skrivande stund har 3 168 beslut fattats av nämnden. Mer än hälften av de sökande, 51 procent, har fått avslag. Det återstår 2 000 ansökningar att behandla, men trenden är tydlig – när nämnden avslutat sitt arbete kommer kanske 60 procent av de sökande att ha fått avslag.

Detta särskiljer upprättelsen i Sverige från andra länder som haft upprättelseprocesser. I länder som Norge och Irland har 80-90 procent fått ersättning. I Sverige bli det kanske bara 40 procent.

Den stora mängden avslag i Sverige beror inte på en större mängd obehöriga sökande än i andra länder. Den beror snarare på Ersättningslagens utformning, som ställer många sökande utan ersättning för vanvård, övergrepp och försummelser.

Enligt Ersättningslagen kan bara ett ersättningsbelopp, lika för alla och högt för svenska förhållanden, betalas ut, och det kan bara gå till de allvarligaste fallen. Med en differentierad eller graderad ersättning skulle många fler ha kunnat få ersättning. Det visar upprättelseprocesserna i Norge och Irland.

Avslagen leder till djup besvikelse och stor bitterhet hos de berörda. Många känner sig kränkta på nytt. Detta leder till förakt för politiker och avståndstagande från samhället. Det var väl inte tanken med ersättningen?

Vi vet att många politiker tycker att resultatet av Ersättningsnämndens arbete är olyckligt. Att så stor andel av de sökande får avslag var inte vad de avsåg med lagen. Något har blivit orätt.

Samhällets Styvbarn föreslår därför att regering eller riksdag tar initiativ till att i efterhand rätta denna orätt. Det kan ske genom att regering eller riksdag beslutar att de som fått avslag på sina ansökningar tillerkänns ett ersättningsbelopp lägre än det höga belopp som de allvarligast vanvårdade får. Eftersom sista dag för ansökan passerat, så blir det endast de som ansökt som kommer ifråga för en sådan ersättning.

På detta sätt skapas i efterhand en differentierad ersättning med två beloppsnivåer och mildras i någon mån orättvisan mot de som fått avslag.

Samhällets Styvbarn kräver även att de som utsattes för övergrepp och försummelser efter 1980 ska få möjlighet att söka ersättning. Idag är de uteslutna från möjligheten till ersättning, samtidigt som de inte kan använda sig av rättsliga medel att få rätt eftersom brotten är pre-skriberade.

De som vanvårdades och utsattes för övergrepp efter 1980 måste även de få möjlighet till den handfasta ursäkt som en ersättning innebär. Men då bör alla lära av det misstag som gjordes när Ersättningslagen skrevs. När de efter 1980 ges möjlighet att söka ersättning så måste den ersättningslagen innehålla en graderad ersättning. De ska inte behöva uppleva samma grad av avslag som de före 1980.

Ersättningsprocessen behöver utredas eller utvärderas när Ersättningsnämnden avslutar sitt arbete i början av 2016. Senast då är det dags för regering och riksdag att ta sitt ansvar. Senast då är det dags att rätta orätten och ge dem som fått avslag del i den handfasta ursäkt som ersättningen innebär, och ge dem som utsattes för vanvård och övergrepp efter 1980 möjlighet att söka ersättning.

Det är ännu inte för sent att rätta det som blev fel i upprättelseprocessen. Vi uppmanar regering och riksdag att ta den chansen.

12 februari 2015

Riksförbundet för Samhällets Styvbarn,

Robert Wahlström, förbundsordförande